

**TARBIJAKAITSE JA
TEHNILISE JÄRELEVALVE
AMET**

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee
Suur-Ameerika 1
15006, Tallinn

Teie 23.02.2026 nr 19-11/26/445-2

Meie 03.03.2026 nr 5-3/18/0016/263

Rail Baltic aruandlus ja tööplaan

Austatud Ain Tatter

Kliimaministeerium pöördus 23.02.2026 kirjaga nr 19-11/26/445-2 Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (TTJA) poole seoses TTJA Rail Balticu (RB) projekti 2025. aasta tegevus- ja finantsaruandega. Aruanne on koostatud Kliimaministeeriumi poolt ettevalmistatud aruandluse vormile, milles on üldised suunised ja juhised koolituste ja lähetuste rahastuse osas. Töölehel „2. Kuluaruanne“ on kirjas, et koolituskulu võib rahastada juhul kui on selgesti põhjendatud, et koolitus on vajalik RB projekti jaoks.

Selgituseks lisame, et RB projekti arendamiseks ei kehti ühtegi eraldiseisvat RB-le suunatud õigusakti, ehk TTJA võtab seotud ülesannete täitmisel aluseks Eestis kehtivad ehitamise ja raudteega jm seotud õigusaktid, nagu ehitusseadustiku, raudteeseaduse, keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse, kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduse. Samuti tuleb lähtuda Euroopa Liidu raudteesüsteemi koostalitluse tehnilistest kirjeldustest. Koolitused, mis hõlmavad RB nõudeid põhinevad eelnimetatud seadustel ning nende rakendusaktidel ja on vabalt turult hangitavad. Ainult RB projektipetsiifilisi koolitusi üldjuhul ei korraldata ning eraldi RB projektipetsiifiliste koolituste turult hankimine ei ole majanduslikult otstarbekas ning tekitaks veel suuremat kulu.

TTJA RB projektiga seotud ülesanded on näiteks projekteerimistingimuste, ehituslubade/ehitusteatiste ja kasutuslubade/kasutusteatiste menetlemine; keskkonnamõju eelhindangute menetlemine ja keskkonnamõju hindamise läbiviimine; keskkonnakorralduskavade läbitöötamine ehitusloa ja kasutusloa menetlustes; projekteerijate ja ehitajate nõustamine ehitustegevusõiguse küsimustes; seaduste muudatuste ettepanekute tegemine lähtudes RB vajadustest; RB-ga seotud vaiete lahendamine ning kohtumenetlustes osalemine; EL koostalitluse tehniliste kirjelduste rakendamine; püsiseadmete kasutuselevõtuloa väljatöötamine ja rakendamine; RB-ga seotud sundvalduste seadmine ning sellega seotud tasude määramine (sh ühekordse varalise kahju väljaselgitamine). Järgnevatel aastatel lisanduvad TTJA-le järjest ülesandeid seoses ERTMS-ga, veeremi s.h eriveeremi autoriseerimisega, opereerimise planeerimisega ning erinevate registritega (EL raudteeinfrastruktuuri register (RINF), EL veeremiregister (EVR), raudteeliiklusregister). Selleks, et RB projektiga seotud load oleksid menetletud nõuetekohaselt ja operatiivselt, on vaja tõsta ka töötajate kompetentsi nendes valdkondades.

Esitame teile koolituste kohta täpsemad kirjeldused ja seosed TTJA RB projekti tööülesannetega.

1. **Kaablite paigaldamisega seotud kaeve- ja teede taastamistööd** – RB rajamise tõttu tuleb ehitada ümber ka raudteetrassi ja teede alla jäävad kaablid (side, elekter jms). Kuna Rail Balticu rajatised ja sellega kaasnevad ehitised peavad üksteisega sobituma, siis on vajalik, et on korrektselt dokumenteeritud ka kaablite ja tehnovõrkude osa, et tagada nõuetekohane ehitiste paiknemine üksteise suhtes. Samuti on vaja teadmisi, et teha kaalutlusotsuseid osas, mis puudutavad teede ja tänavate katete taastamist.
2. **Kriitilised puudused ehitusprojektides ja nendega seotud probleemid.** – RB ehitusprojektid on väga mahukad. Menetluse käigus on vaja oskust näha puuduseid ehitusprojektis ning juhtida tähelepanu täiendamist vajavatele projektiosadele. Koolitus aitab selgitada, mis on ehitusõiguse andmisel asutuse kontrolli ulatus, millal võib tugineda ekspertiisile ning millal tuleb nõuda täiendusi.
3. **Riigikohtu praktika ehitusasjades 2019-2024.** – Kuna RB on suure avaliku huviga projekt, siis on TTJA vastustaja RB-ga seotud kohtuvaidlustes, mis puudutavad tegevusõigust (nt Ülemiste Ühisterminali raudteerajatiste ehitusluba) või muid toiminguid (nt sundvalduse seadmine). Saadud teadmised aitavad kaasa õiguspäraste ehituslubade andmisele ning vajadusel tugevdada kaalutlusotsuste kvaliteeti.
4. **Kaasaegne teede ja raudteede kuivenduse projekteerimine.** – RB on uus raudtee ning on projekteeritud ka hüdroloogiliselt keerukatesse kohtadesse (nt Rääma ja Hagudi raba). Rohkelt rajatakse raudtee alla truupe ning projektid peavad arvestama ka teede sademeveega. Menetlejal on vajalik arusaamine peamistest kuivendamise põhimõtetest, et osata ehitusprojekti sobivusele esmast hinnangut anda.
5. **Riigikohtu praktika keskkonnaküsimustes alates 2020.** – RB on suure avaliku huviga projekt. Riigikohus on kujundanud märkimisväärselt keskkonna- ja planeerimisõiguse praktikat. See mõjutab nii KMH läbiviimist kui ka ehitusõiguse andmist. Koolitusel osalemine aitab vähendada õiguslikke riske ning keskkonnaga seonduvaid menetlusvigu. Teadmised ja oskused parandavad ka KMH kvaliteeti ning tõstab ametniku õigusosalast kindlust – TTJA on otsutaja RB KMH osas (RB on jaotatud 9-ks KMH lõiguks).
6. **Olulisemad Euroopa Liidu Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu lahendid keskkonnaasjades (2021–2025).** - RB on suure avaliku huviga projekt. Koolitusel osalemine aitab vähendada õiguslikke riske, keskkonnaga seonduvaid menetlusvigu ning ehitusõigust andvatel ametnikel mõista, kuidas teha õigeid kaalutlusotsuseid. Samuti aitab sidustada ehitusõigust ja keskkonnaõigust ning vastavust EL õigusele.
7. **Tüüpsed ja uudsed puudused projekteerimis- ja ehitustöodes, ekspertiiside näidetel.** – Kasutusloa andmisel peab TTJA veenduma ehitise tegelikus vastavuses õigusaktidele ja ehitusloale. Tuleb hinnata kas kõrvalekalle ehitusprojektist on oluline ning kas see mõjutab ohutust või kolmandate isikute õigusi. Kuna ehitusload on väga mahukad, siis esineb RB projektis, et ehitamise aluseks olevas projektiversioonis on tehtud muudatusi ning kasutusloa menetleja peab hindama muudatuse olulisust.

8. **Rail Baltica projekteerimine ja ehitamine praktikute pilgu läbi: väljakutsed ja õppetunnid.** – Koolitus oli vajalik TTJA ametnikele, et näha ehitusprojekti arendava ja realiseeriva poole nägemust ja probleeme.

9. **Tehisintellekti (AI) rakendamine igapäevatöö optimeerimiseks** – KMH menetlus on mahukas, dokumentide rohke ja ajamahukas protsess. AI teadlik kasutamine ei asenda menetlejat, kuid võib oluliselt parandada töö efektiivsust ja kvaliteeti. AI saab näiteks teha kiireid sisukokkuvõtteid, tuvastada vastuolusid dokumentide vahel või võrrelda dokumendi erinevaid versioone. RB on jagatud 9-ks KMH lõiguks. Lisaks KMH-dele on igas ehitusloa taotluses oluline osa keskkonnakohustuste register, mida tuleb samuti analüüsida ja hinnata vastavust KMH-ga.

10. **Ehituslubade menetluse peamised probleemid ja lahendused.** – RB põhitrassi ehituslubade menetlused on väga mahukad (põhitrasside menetlustes ka üle 100 ehitise ühes taotluses). Ehitusloa menetlus on üks kõige suurema vastutus- ja vaidluspotentsiaaliga haldusmenetlus, mis RB puhul tekitab vastuseisu nii lähedal asuvates elanikes, keskkonnaorganisatsioonides kui ka lihtsalt projekti vastastes ühendustes. Sageli tuleb kasutada kaalutlusõigust ning koolitus on vajalik, et ehitusloa taotluste menetlused oleksid viidud läbi õiguspäraselt.

11. **Keskastmejuhi arenguprogramm: enesejuhtimine.** – projektijuht töötab pideva ajasurve ja muutuvate olukordade keskel. Enesejuhtimine on vajalik, et suurendada projektijuhi teadlikku oskust juhtida oma tähelepanu, energiat ja oskuseid ning keskenduda väärtust loovatele tegevustele väga mitmekesiste tegevuste hulgas. Tuleb arvestada, et TTJA RB ametnikele tuleb projekti edenedes järjest uusi ülesandeid, mis vajavad optimaalseid lahendusi ning enesejuhtimise oskus aitab hoida ka meeskonna tööõhkkonda.

Üldjuhul on TTJA pädevuses raudteerajatiste tegevusõiguse andmine. RB projektiga kaasneb tegevusõiguse andmine ka teiste kasutusotstarvetega rajatistele (tehnovõrgud, teed jms) ja muud ülesanded, mis ei ole TTJA alaliste ametnike igapäevatöö osa. Koolitustel saadud eriteadmised on vajalikud RB projekti jaoks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Liina Roosimägi
ehitusosakonna juhataja

Ene-Liis Bachmann-Bonfanti
+372 6672061 Ene-Liis.Bachmann@ttja.ee